

Erikoistumiskoulutusta koskevat sopimukset

Erikoistumiskoulutusten sopimusvalmistelu -seminaari
Jarmo Kallunki, UNIFI

Tässä alustuksessa...

1. Lainsäädäntö
2. UNIFI:n ja Arenen sopimusmallit
3. Sopimuksen runko
4. Erikoistumiskoulutuksen perusteet ja muut puitteet
5. Yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa
6. Vuoden 2015 opetuksia

1. Lainsäädäntö (1/2)

- ❖ Erikoistumiskoulutuksesta sovitaan yliopistojen tai ammattikorkeakoulujen kesken.

- ❖ Lainsäädäntö asettaa raamit – HE 241/2014
 - Tutkinnon jälkeistä koulutusta – vähintään alempi tutkinto
 - Yhteiset osaamistavoitteet ja vähimmäislaajuus – tavoitteet asetuksissa, laajuus vähintään 30 op
 - Erikoistumiskoulutuksesta sovitaan yliopistojen / ammattikorkeakoulujen yhteistyössä, ja sopimusmenettelyn aikana on tehtävä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa.
 - Kelpoisuusehdot – soveltuva korkeakoulututkinto
 - Opiskelijan asema – rinnasteinen tutkinto-opiskelijan asemaan (pl. yo-kunta)

- ❖ Ks. Tarkemmin Virpi Korhosen esitys ennakkomateriaaleissa.

1. Lainsäädäntö (2/2)

- ❖ Mistä sovitaan erikoistumiskoulutusta koskevassa sopimuksessa:
 - Erikoistumiskoulutuksen nimi
 - Laajuus
 - Kohderyhmä
 - Osaamistavoitteet
 - Asiantuntijuuden osoittaminen

- ❖ Voidaan myös sopia muista asioista (esim. todistuksesta)

- ❖ Mistä ei sovita erikoistumiskoulutusta koskevassa sopimuksessa:
 - Opetussuunnitelma tai opetuksen järjestäminen
 - Yksityiskohtaiset opiskelijavalintaperusteet

- ❖ Viime mainituista voidaan sopia erikseen *järjestämissopimuksella*.

2. UNIFI:n ja Arenen sopimusmallit

- ❖ Osana Arenen ja UNIFI:n ERKKO-hankkeita laadittiin sopimusmallit erikoistumiskoulutuksille.
- ❖ Sopimusmalleissa on kolme yhtä tärkeää osaa
 - Runko – sisältää hallintosopimukselta edellytettäviä perusasioita
 - Liite 2 – sisältää erikoistumiskoulutuksen lakisääteiset perusteet
 - Liite 3 – sisältää lain edellyttämän kuvauksen työ- ja elinkeinoelämän osallistumisesta sopimusmenettelyyn

→ kaikki kolme osaa oltava, jotta sopimus voi olla lainmukainen
- ❖ Erikoistumiskoulutusta koskevan sopimuksen voi tehdä muullakin tavalla: huolehdittava, että lakisääteiset asiat tulevat kirjatuiksi.
- ❖ Sopimusmallit saatavilla UNIFI:n ja Arenen verkkosivuilta.
 - Versio 2.0, tammikuu 2016

3. Sopimuksen runko (1/2)

Sopimuksen nimi: sisältää erikoistumiskoulutuksen nimen.

1 § Sopijaosapuolet

- Koulutusala, jolle erikoistumiskoulutus sijoitetaan.
- Enemmistö koulutusalan vastuukorkeakouluista

2 § Sopimusta koordinoiva korkeakoulu

- Ajatus on vastuuttaa sopimuksen tekniseen ylläpitoon ja hallintoon liittyvät seikat yhdelle sopijaosapuolelle.

3 § Sopimuksen kohde ja tarkoitus

- Koulutusta toteuttavat korkeakoulut määrittelevät itse järjestettävän koulutuksen sisällön ja toteutustavan. Yhteisestä toteutuksesta voidaan sopia, mutta siitä sovitaan erikseen (*järjestämissopimus*).

3. Sopimuksen runko (2/2)

5 § & 6 § Erikoistumiskoulutuksen perusteet ja työelämäyhteistyö

- Nämä kohdat ovat sopimuksen ydin.
- Kohdat on erotettu omiksi liitteikseen selkeyttämään sopimusta ja painottamaan näiden kohtien merkitystä.

7 § Sopimuksen muuttaminen, irtisanominen ja purkaminen

- Sopimuksen purkautumisehto monimutkaisin: sopimus purkautuu automaattisesti mikäli sopimuksen allekirjoittajat eivät ole enää enemmistö.
- Muilta osin pykälässä korostetaan käynnissä olevien koulutusten turvaamista loppuun saakka sekä opiskelijan oikeusturvaa.

10 § Paikka, aika ja allekirjoitukset

- Allekirjoitusten osalta korkeakoulujen sisäiset määräykset vaihtelevat siltä osin, keille korkeakoulu on myöntänyt nimenkirjoitusoikeuden – asia on tarkistettava kustakin korkeakoulusta erikseen.
- Pääsääntö: rehtori tai vararehtori allekirjoittaa erikoistumiskoulutussopimuksen.

4. Erikoistumiskoulutuksen perusteet ja muut puitteet

1. Erikoistumiskoulutuksen nimi

- Nimen olisi hyvä spesifioida koulutus ja erottaa se muista. Nimestä olisi hyvä myös käydä ilmi, että kyse on erikoistumiskoulutuksesta.

2. Koulutuksen laajuus

- Vähintään 30 opintopistettä.

3. Koulutuksen tavoitteet

- Osaamistavoitteilla konkretisoidaan se työelämän rajattu osaamisalue, jonka tarpeisiin erikoistumiskoulutus vastaa.
- Osaamistavoitteissa kuvastuttava yhteys tieteelliseen tutkimukseen tai taiteelliseen toimintaan.
- Osaamistavoitteiden on oltava linjassa ja/tai heijastettava asetuksessa määrättyjä yleisiä osaamistavoitteita.
- Osaamistavoitteiden avulla asemoidaan erikoistumiskoulutusta suhteessa tutkintokoulutukseen ja täydennyskoulutukseen: siis profiloidaan koulutus.
- Vastinpari asiantuntemuksen osoittamiselle.

4. Erikoistumiskoulutuksen perusteet... (2/2)

4. Koulutuksen kohderyhmä

- Lain yleismuotoinen määrittely kohderyhmästä: erikoistumiskoulutus on jo työelämässä toimineille suunnattu ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistävä koulutus.

5. Opiskelijan asiantuntemuksen osoittaminen

- Vastinpari osaamistavoitteille: arvioinnin on perustuttava osaamistavoitteille.
- Asiantuntemuksen osoittaminen voidaan kytkeä opiskelijan työpaikallaan suorittamiin työtehtäviin: vahvistaa koulutuksen työelämäyhteyttä.
- ”Asiantuntemuksen osoittamisen tarkastelusta selviää melko äkkiä, onko osaamistavoitteet ja asiantuntijuusalue mietitty kunnolla.”
- Tukea tähän: TY:n ja TAY:n asiantuntijuus-hanke (seuraava esitelmä)

5. Yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa

1. Sopimusvalmisteluun osallistuneet työ- ja elinkeinoelämän edustajat

- Luettelo

2. Kuvaus erikoistumiskoulutuksen valmistelusta sekä siitä, miten työ- ja elinkeinoelämän edustajat ovat siihen osallistuneet

- Esimerkkejä: neuvottelukunnat ja ohjausryhmät, asiantuntijatapaamiset, survey-kyselyt, aikaisempien työelämän tekemien osaamistarvekartoitusten käyttö...
- Sääntö 1: Systemaattinen osallistaminen.
- Sääntö 2: Sekä työnantajia että työntekijöitä, sekä yksityisiä että julkisia, sekä pieniä että suuria, maantieteellisesti monipuolisesti.

3. Kuvaus toimintatavoista, joiden avulla seurataan erikoistumiskoulutuksen (toimi)alan muutoksia ja varmistetaan koulutuksen työelämävastaavuus

- Kysymys: Miten työ- ja elinkeinoelämän edustajat osallistetaan koulutuksen kehittämiseen ja laadunvarmistukseen?

6. Vuoden 2015 opetuksia

- ❖ Sopimusmallien käyttö on helpottanut sopimusmenettelyjä.
 - Mutta: jos koulutus itsessään ei sovellu erikoistumiskoulutukseksi, ei sopimusmallista ole apua – sopimus sinänsä ei tee koulutuksesta erikoistumiskoulutusta.
- ❖ Sopimusmenettelyyn saadaan helposti mukaan toimijoita korkeakoulujen sisältä – panostukset on syytä laittaa työ- ja elinkeinoelämän edustajien mukaan saamiseen.
- ❖ Erikoistumiskoulutuksista tulee sitä parempia, mitä paremmin työ- ja elinkeinoelämän edustajat on osallistutettu prosessiin.
- ❖ Sopimuksen laadinnan apuna kannattaa katsoa jo olemassa olevia sopimuksia – ks. OPH:n verkkosivu.